

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
28 iulie st. v.
9 august st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 30.

ANUL XXVII.

1687

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Museu pentru îmbrăcămintele românești.

Un popor trebuie să deie dovezi despre existența sa națională, și pentru aceasta, nencetat trebuie condus la activitate și ținut în ideile și principiele, ce-i conservază și întăresc existența și caracteristica sa națională, și ajutat la pozițiunea, ce trebuie să o ocupe și în care să trăască între alte popore; pentru aceasta un popor trebuie să simtă și să știe, că vețuește, ca să-și împlinescă chemarea sa, și că el vré, ca însuși să-și otărăscă sora sa.

A ajunge la acesta, multe sânt de lipsă!

Românul în viața sa intrégă trebuie nencetat să lucre, — căci fără lucru, nu are viață.

Incătrău căutăm cu ochii, și cercetăm, vedem lipsele; aceste, după impregiurări sânt mai mari séu mai mici, așa precum pe felurite carieri am făcut progres mai mare séu mai mic; dar Dđeu ne-a creat intr'un număr destul de frumos, ca să ne împărțim pe felurite carieri și să lucrăm ca furnicile și albinele; ba, decă se pôte să producem și noi ceva nou între popore, — ba decă se pôte, prin voință tare și pricepere să arătăm și noi barem în ceva, atare superioritate.

Aidați dară la lucru, la un lucru nou, — la înființarea unui muzeu național, unui muzeu etnografic românesc și anume pentru îmbrăcămintele românești, adunate din tóte părțile locuite de români. — Aidați dară la lucru!

Acesta e un lucru de mare însemnătate pentru poporul român și e de lipsă pentru de a ne dovedi pe noi însuși și a ne cunoșce noi pe noi mai bine, — dar acest lucru, pentru noi nu e greu de împlinit, — și ce putem face cu puteri unite, — să facem, căci prin acesta, arătăm activitate, arătăm pricepere și cunoșcinț: desine, — care, mult ne va innălță în ochii lumii.

Un astfel de muzeu pentru îmbrăcămintele românești, adunate din tóte părțile locuite de români, e posibil numai în București. — Aci e centrul părții mai mari a românilor; — aci pot să dispună mai ușor despre mijlocele de lipsă pentru înființarea muzeului respectiv, — dar firește, că se pretinde conlucrarea și ajutorul tuturor, din tóte părțile.

Incât se pôte combină ceva încă acuma, — mai înteu e de lipsă un edificiu cu vr'o đece salóne mari, — după impregiurări o localitate ce se află acuma,

séu un edificiu nou, ce în viitor ar avé ca să se rădicesc pentru scopul unui muzeu în înțelesul împărțășit.

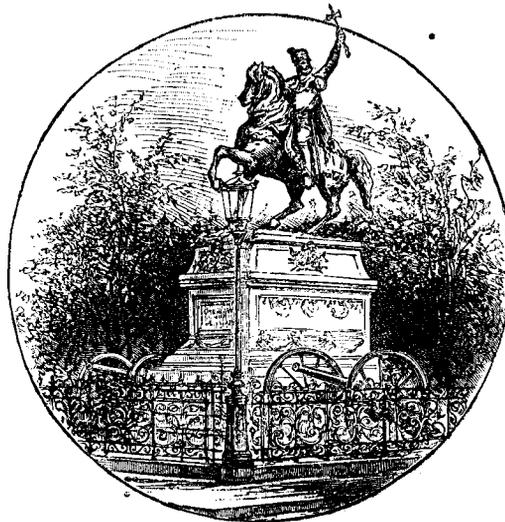
Adunarea îmbrăcămintelor să fie datorința inteligenței și a damelor române din respectivele ținuturi de țără, cu porturi speciale românești, și îmbrăcămintele să se trimită în dar, muzeului din București.

Decă în București, și în ținuturile respective inteligența și damele române vor află de realizabil acest proiect și se vor îmbărhată pentru esecutarea lui, atunci muzeul pentru îmbrăcămintele românești în 3-5 ani s'ar puté pe deplin înființa.

Inteligenții și damele române din comitate cunosce porturile românești

din ținuturi; pentru acesta mai înteu să hotărăscă, că din cari ținuturi sânt de a se culege îmbrăcămintele românești? apoi, în fiecare ținut să se formeze câte un comitet special, de bărbați și de dame, — și comitetul pôte fi din membri cât de mulți.

Din fiecare ținut să se adune îmbrăcămintele bărbătești și femeiești, ce sânt în us pentru patru vârste de ómeni, anume: a) de prunc dela 5-12 ani; b) de june; c) de bărbat și d) unde este deosebire, și de moș; astfel și pentru genul femeiesc: a) de fetiță; b) de fată mare; c) de nevastă și d) de babă bėtrână;

Statua lui Mihail Viteazul în București.

fiind cu privire la vestminte și de v^{er}ă și de i^{er}nă, și ici c^ole la unele specialități românești, p. e. cio-ban, moț etc.

Imbrăcămintele se pot culege și respective procură: 1) prin d^{ar}uirea unor părți de imbrăcămint^e, s^eu al unui imbrăcăm^ent intreg; 2) prin adunarea de bani în ținutul respectiv, și cump^{er}area imbrăcăm^entelor de lipsă. Imbrăcămintele trebuie să fie lucrate intocmai cum le p^ortă s^{ar}acul și avutul, să fie adev^{er}at port al poporului românesc.

Lucrăt^orea și d^{ar}uit^orea, s^eu numai d^{ar}uitorul își p^ote c^ose numele în atare parte a imbrăcăm^entului d^{ar}uit. — Fiecarele imbrăcăm^ent, și fiecare d^{ar}ab de imbrăcăm^ent și fiecare parte de vestm^ent, trebuie descise cu deam^{er}untul, cu numele, cum se numesc la popor, — ba și numirile materiilor, — a instrumentelor, cu cari s'au lucrat și a felurilor de cosături, — și descrierea să fie esplicativă. — Ac^osta descriere precisă, trebuie alăturată la imbrăcăm^ente.

Imbrăcămintele bărbătești și femeiești destinate pentru muzeul din București, trebuie imbrăcate pe bărbați și femei de v^{er}stele respective, și din poporul, ce le p^ortă, și apoi cei imbrăcați trebuie fotografiați în grupele de lipsă, ca să se v^{ed}ă, că cum se pun vestm^entele pe trup. Aceste fotografii trebuie alăturate imbrăcăm^entelor, ca la București să se p^otă arangia după trebuință.

Dela muzeul din București apoi se așteptă și ceva mai mult, — și mai int^{er}iu ca să se facă un fel de schelete de lemn, în loc de trupurile omenești, și acele să le imbrace cu imbrăcămintele respective, mai departe, ca încetul încet după fotografii, să se facă tipuri de c^{er}ă reprezentând chipul și fisionomia românilor și a românelor din ținuturile speciale, de unde adev^{er}ă s'au trimis imbrăcămintele și fotografiile — ca într^u adev^{er} să se represinte un fel de ființe românești.

Aședându-se în muzeu astfel de imbrăcămint^e românești, culese din t^ote părțile, pe unde locuiesc români, și grupându-se după terit^orele geografice, vecin lângă vecin, — muzeul va deveni de o raritate etnografică, de o însemnătate mare românească, — de o fală națională a românilor în Europa; va deveni de un isvor pentru felurite cercetări științifice deosebi în interesul etnografic și cultural al românilor; — va deveni ca de un loc de int^{er}niere spirituală a fraților din munți și din s^{es}uri! Și care român nu s'ar duce la București și numai pentru acest muzeu!

Și de acuma putem combină că ce fel de cercetări s'ar p^ot^u face?

În București s'ar alege o comisiune de bărbați limbistici, cari ar av^e să studieze t^ote numirile pentru imbrăcămint^e, pentru unele d^{ar}abe din ele și pentru unele părți din atare vestm^ent; acele să le organizeze și esplic^e și astfel să inav^uțescă materialul limbei române cu referințe la porturi, la lucrul muieresc, la adev^{er}ata industrie națională de până acuma, — căci astfel de material limbistic lipsește în limbajul celor civilizați și unele numiri cari le auți ungurește ac^uși nemțește, iară în București, d^oră franțuzește, și lipsește în dicționarul românesc, — până ce, un popor cult le-a adunat pentru limba sa. — Iată un folos pentru limbă!

În București s'ar alege o comisiune de specialiști, bărbați și femei, cari să studieze țeseturile, cosăturile, brodarile și celelalte, ce se țin de lucrarea imbrăcăm^entelor românești, — apoi să constăteze uniformitatea în unele și diferențele în altele, și să precizeze țesutura și cosătura ce s'ar p^ot^u evaluea de cea mai generală și națională și astfel de o măiestrie, industrie românească, de arta femeilor popo-

rului român. — Formele alese de model, să se imitate și învețe în școlile de lucru și în institute pentru fete, — după impregiurări să se lățescă prin jurnale de modă între române și în alte părți. — Iată alt folos pentru industria femeilor române.

În București s'ar alege o comisiune pentru studiarea porturilor românești, ca să se sator^oscă o caracteristică națională generală, — și diferențele de însemnătate ale porturilor din ținuturi. — V^{ed}ând unele ilustrațiuni pentru povești, aflăm lipsă mare pentru combinarea imbrăcăm^entelor pentru feți frumoși și fete frumoșe din povești, — pentru unele costumuri teatrale, ba și pentru costumuri naționale bărbătești și femeiești la zile și ocațiuni de solemnitate în mijlocul societății civilizate române. — Primind unele părți de imbrăcămint^e dintr'un ținut și altele din alt ținut, am p^ot^u combină costume generale românești pentru t^ote lipsele societății și a cult^urei. Iată o îmboldire pentru desemnătorii și pictorii români; iată un îndemn pentru conservarea, perfecționarea și lățirea porturilor românești.

În București s'ar alege o comisiune pentru studiarea fisionomiilor românești din fotografiile trimise. — S'ar caracterisă însușirile, adev^{er}ă espresionile și și trăsăturile de frunte ale unui tip românesc, și astfel s'ar precisă caracteristica fisionomiei românilor și a românelor. Iată alt isvor pentru pictorii și sculptorii români, — și d^oră și alți bărbați înv^{et}țați încă vor mai află câte ceva de studiat!

Cu timpul s'ar p^ot^u lăți acest proiect în dou^e direcțiuni. Ar trebui studiată deosebi țesătura, cosătura și brodăria femeilor, adev^{er}ă a industriei de casă așă la pop^orele vecine, precum la cele din Italia, Spania etc., — ca să se cerceteze, că ore femeia română, imprumutat-a ceva dela vecine, s^eu aceste dela ea? și că ore femeia română adus-a industria sa de casă din l^{eg}ănul strămoșilor ei, din Italia și alte părți? — Și aceste astădi nu mai s^unt o greutate neînvingibilă, pentru că porturi și fotografii se p^ot căp^{er}ta din t^ote părțile.

Se aduc un exemplu de mare însemnătate. — Cine a studiat tipurile dacilor despre columna lui Traian din Roma, și apoi, cine a v^{ed}ut tipurile și imbrăcămintele românilor din Reșinari de lângă Sibiu și din alte locuri din pregiur, — acela va fi surprins de asemenarea tipurilor și imbrăcăm^entelor; acela va ajunge la convingerea, că dacii romanizați trăesc și ađi! și acesta e un rezultat grandios pentru noi!

Cultură de cultură în lume și deosebi în Europa, — dar e lucru curios, că în muzeele staturilor mari și culte v^{ed}i, cum se adună oșe și schelete de animale vechi s^eu și de ađi din alte părți ale lumii; cum se umplu peile de amfibii și de alte animale, și de maimuci, ca să ni se represinte cât de plastic în interesul științelor naturale, — și omul, ființa cea mai înaltă a creat^urei, — și pop^orele acelor staturi mari și culte, au remas înd^{er}et, — ele până acuma etnografice nu fur^e băgate în s^{em}ă, — ele pe ele, nu s'au reprezentat în muzeu. P^ote că, pentru că omul s'a creat mai târziu decât animalele?

Să facem și noi ceva, ce încă nu au făcut alții pentru m^{ar}irea pop^orelor lor; să facem pentru dovedirea cult^urei n^ostre între alte pop^ore; să facem într^u interesul originii și cunoștinței n^ostre naționale! București e centrul științei, cult^urei române, — și cred că pentru ac^osta, își pricepe chiemarea sa. P^{ri}ceperea și voința națională în București s'a manifestat adeseori. Totul at^{er}nă dela aceste.

Idea primitivă am comunicat-o, — ac^osta o s^upun desbaterilor și îndreptărilor inteligenței întregi, ca să o lămur^oscă și mai bine și să o facă

de ajuns, — și apoi decă e să aibă viață, să ne apucăm de lucru.

Nu știu, decă am vorbit, crezând în priceperea și voința națională, — séu decă am visat numai despre aceste, — viitorul va arăta.*

Dr. At. M. Marienescu.

Ochi cerești și pământești.

A noptei ochi de aur în spațiu se deschid
Clipind pe bolta neagră mai viu séu mai timid;
Și printre gene blonde împrășcind lumină
Privesc Eternitatea din pacea lor senină.

Și au atâta farmec, splendorii ochi cerești,
Cât nu e chip să afli în ochii pământești,
A cărora privire s'aprinde și se stinge
În patimi de tot felul ce nu se pot învinge.

Din ochii mari ai nopții, ce nu se sting în veci,
Curg lacrimi ca cristalul izvoarelor de reci;
Pornite din natură curată, sânt curate,
Căzând pe flori podobe de scumpe nestemate.

Curg lacrimi și pe lume din ochii pământești
Dar lacrimi de durere, de patimi omenesci...
Fierbinți, adesea false, dec'ar căd pe flori,
Le-ar ofeli... pe oameni îi frâng de câte ori!..

Nici dor, nici mângâiere, ai nopții ochi nu au;
Ei nu promet nimica și farmec nopții dau.
Sânt ochi pe lume, cari promet pe veci iubire
Și-a cărora credință trăsece o clipire!..

Ve 'nchideți ochi ai nopții, căci ziua s'a ivit.
Așa s'a 'nchis ai mamei ce mult m'au mai iubit!
Voi ve deschideți iarăș la noptea viitoare:
Dar nu și 'n noptea morții ai omului ce móre!

Bolintin, martie 1891.

Radulescu-Niger.

Memoriile unui spândurat.

— Nuvellă —

Seram adunați mai mulți tineri, într'o cabină din grădina restaurantului X.

Isprăvisem cina și conversam fumând țigari. Afară cădea o ploie marunțică și desă. Noi nici nu ne mai gândiam să mai plecăm. Ne deteserăm cu totul plăcerii de a sta astfel, în mijlocul unei grădini, încungiurați de toate părțile de arbori și să privim la ploia care ne bătea în gémuri ca niște alicie.

Toți amicii mei vorbiau, spuneau fiecare câte ceva, numai eu stăteam pe gânduri. Eram trist și — alăta tot.

Jan Georgescu, — un amic sincer al meu — se apropie și me atinse încet pe umăr; tresării și me uitai țintă în ochii lui, — ca și când l'aș fi întrebat că pentru ce me deranjă.

— Me prind — îmi dișe dânsul, — că tu ești amoresat, și acum te gândește la aceea pe care o iubești?

* Rog onoratele redacțiuni ca să publice acest proiect în oile respective și să-și deie părerile motivate.

Ceialalți se uitară toți la mine.

— Ei! și decă ar fi așa? — îi respunse eu, — ce faci cu acesta? n'am dreptul să iubesc? nu sânt tinăr?.. Am abia 22 de ani și șoiți cu toții că la această vârstă numai pôte fi cineva stăpân pe inima sa...

Aceste vorbe ale mele se vede că făcură urită impresie unuia din amicii noștri: Nicu Pesimescu, căci observai că se îngălbenise.

Auđisem pe mai mulți spuind că Pesimescu avusese o nenorocire foarte mare din care causă chiar și innebunise puțin; dar nu cunoșceam nici unul din noi această istorie.

Ceialalți vedând că eu me uitam mereu la Pesimescu, se uitară și ei.

— Dar ce ai Nicule? — îl întrebarăm noi repede.

— Nimic! — ne respunse dânsul; — am în tot'dauna câte o emoțiune, când aud vorbindu-se de amor.

— Și pentru ce?

— E un secret al meu personal pe care nu-l pot divulga; am cuvintele mele ca să fiu astfel.

Aceste vorbe ne făcură mai mult curioși și ne grămădirăm cu toții împregiurul lui, rugându-l să ne spue și noue acel secret.

Se împotrivi mult, dar în cele din urmă, vedând că n'o scôte la capăt cu noi, ne dișe:

— Ei bine, decă voi vreți ve voi face această inse mai întei am să ve cer ceva.

— Ce lucru?

— Să-mi jurați că nu me veți denunța în urmă, nici unul din voi.

— Să te denunțăm? dar pentru ce lucru? pôte că e o crimă la mijloc?

— Tocmai! și pentru acesta ve cer ca să-mi jurați, ca să fiu mai sigur că nu me veți tradă. Ei bine, jurați?

— Da! jurăm! — repetarăm cu toții în cor.

După ce jurarăm, Nicu se duse de închise ușa și gémurile.

Noi toți îl priviam curioși, așteptând cu nerăbdare să vedem ce istorie avea să ne spue.

După ce închise toate ferestrele, se apropie de noi și ședă pe scaun.

Eră mai galben la față și ochii i se roșiseră.

— Mai întei — ne dișe dânsul — e necesar să v'arăt un lucru de mare importanță; — și vorbind astfel, își scöse cravata, desfăcând cămașa și ne arătă gâtul.

Remaserăm cu toții incremenți: la gât, de giur împregiur avea un cerc vênăt semn care-l face fringhia împregiurul gâtului aceluia care se spândură.

— Dar ce este acest semn? — îl întrebai eu.

— Acesta e un semn care mi l'a făcut fringhia când m'am spândurat.

— Cum? tu te ai spândurat? — îl întrebai cam cu frică.

— Da; și tocmai acesta este istoria de care voese să ve vorbesc.

Nicu după ce sorbi un pahar cu vin, începă astfel:

— Sânt opt ani d'atunci, când tatăl meu me chemă la dânsul și-mi dișe:

— Fiul meu! veți bine că sânt pe patul morții.

Peste câteva ore, pôte și mai curând vei rămâne și fără mine, după cum ai ramas și fără mamă-ta. În tot timpul vieții mele, m'am gândit la fericirea viitorului teu, dânduți o educațiune bună și acum când am să te părăsesc pentru tot'dauna, îți las și o avere de 20,000 de franci; nu e un lucru mare dar când cineva face economii și mai lucrăză ceva pôte trăi fericit.

Eu auzind pe tatăl meu vorbind astfel, nu me putui opri de a nu începe a plânge.

— Aide! — îmi dișe dânsul iar; — fii cu curaj. Lacrimile sânt făcute pentru femei. Nu te lăsă așa lesne a fi tîrît de curentul durerei; invêțate să șcii să te stăpânești.

Intotdeauna când vei suferi — ține minte dela mine — fii cu surisul pe buze; nici-odată nu-ț trădă slăbiciunea.

Acum copilul meu — urmă dânsul, — să-ți fac cunoscut decizia mea din urmă.

— Vorbește, tată! — îi dișei eu incet in lacrimi, — voi păstră cu sfințenie tot ceea ce-mi vei spune.

— Iată ce este: d'ocam dată să cauți a-ți găsi o ocupație ca să produci și tu ceva; iar banii, lasă-i acolo unde sânt; mulțumește numai cu dobânda lor, și apoi târziu când vei pute judecă și tu mai bine, când vei înceta de-a mai fi copil cum ești astăzi, iar și-i întrebunțezi la o afacere sigură.

Nu te lăsă inse a fi tîrît de curentul corupției, gândește că nu mai ai pe nimeni in lume care să te ajute și pentru acesta să nu te increși ușor in ômeni, căci mai toți vor căută să te speculeze. Când ai bani, faci prieteni foarte mulți care in cele din urmă te duc la ruină! de aceea să nu te prea increși in ei, căci mulți preținși amici, sub masca lingușirei și a iubirei, ascund un venin.

Să nu cauți lucsul, de ôre-ce acesta nu e decât o spoielă; caută mai bine să fii mai simplu îmbrăcat, inse să n'ai vițuri, căci numai astfel vei pute trece prin noroi, fără să te mânjești. Să ocolești pe cât vei pute și petrecerile: acolo perdi și banii și sănătatea; doue lucruri care sânt cele mai scumpe in ȕiua de aȕi. Nu fi inse nici sgărcit cu săracii, nici prea darnic plăcerilor; caută ca 'ntotd'auna să fii cumpănit.

După ce tatăl meu îmi dete o mulțime de asemenea sfaturi, me sărută pe frunte și după patru ore își dete ultima respirație in brațele mele.

Totă ȕiua aceea îl plânsei. In fine mai mulți prieteni ai dânsului veniră de me consolară și după ce me mai liniștii, făcui preparativele pentru inmormântare.

*

Trecură doi ani dela mórtea tatălui meu. Eu uitasem cu totul sfaturile lui și cu banii ce-mi lăsase me arunca orbește in vârtejul plăcerilor.

Făcui tot ce viséză un tinér la 25 de ani, cu o imaginație aprinsă.

Nu mai me gândiam de loc la viitor.

Cheltuii până ce nu mai rămăsei cu nimic.

Când rămăsei fără nici un leu, înțelesei reul care-l făcusem, dar atunci eră prea târziu! reul nu se mai putea repară.

Me 'ncercai in mai multe rënduri să cer ceva dela amicii mei cu care cheltuisem, dar toți îmi întorcea spatele spuindu-mi că n'au nici ei nimic.

Vëndui tot ce aveam mai bun dar nici cu acesta nu șolosi nimic, căci puținii bani ce-i luai și care nu erau nici pe sfert din valórea obiectelor, se duseră ca și ceialalți și rămăsei iar fără nici-o pară.

Tocmai atunci îmi adusei aminte de sfaturile tatălui meu; sërmanul! avusese dreptate! lumea e intocmai așa după cum mi-o descrișese el, dar decă n'am avut minte ca să-l ascult!

Miseria incepù să-și arate colții ei hidoși; și eu n'aveam nici-o scăpare. Nu găsiam pe nimeni care să-mi vie in ajutor. Suferiam și cu tóte acestea nu me plângeam. Și la ce a-ș fi făcut-o? cine m'ar fi ascultat? de sigur nimeni! Și erau ȕile că nu mâncam nimic; dormiam inse mult numai ca să uit sómea.

Intr'o séră desnădăduit cu totul steteam in camera mea, unde nu mai rămăsesse decât patul, o mescióră, un scaun, o icónă și un portret in care eram eu, mama și tata.

Îi priviam și lacrămile îmi curgeau șiróe d'alungul obrazului meu galben de suferință.

Me gândiam că la ce bun să mai trăesc decă voi fi nenorocit in tótă viețta; căci cum mi-aș mai fi putut face vr'o ilusie de viitor in starea aceea pécătósă in care me aflam.

Îmi veni in gând ideea de-a me sinucide.

Și la ce ôre aș mai fi trăit; nu mai aveam bani; iérna se apropiă și proprietăreșă me sumă mereu să-i părăsesc casa de ôre-ce nu-i plătisem chiria de șese luni, și tot timpul acesta me ținuse mai mult de milă.

(Incheierea va urmá.)

Gr. Mărunțeanu.

Doine și hore din Maramureș.

La toți le-a cântat cucu,
Numai mie ganguru,
La toți le-a cântat mierla,
Numai mie pupéza,
Să me duc să-mi las țera.

ȕis-a badea dela oi,
Să-i fac struț de izeroi;
Luni și marția face-oi,
Mercuri joi trimite-oi;
L'aș trimite, n'am pe cine,
L'oi trimite dar pe lună,
Luna merge chitilin,
N'o sosí 'ntrun an deplin,
L'aș trimite dar pe stele,
Să pot eu vorbi cu ele,
Dar stelute-s tare multe,
Și me tem că 'or ascunde.

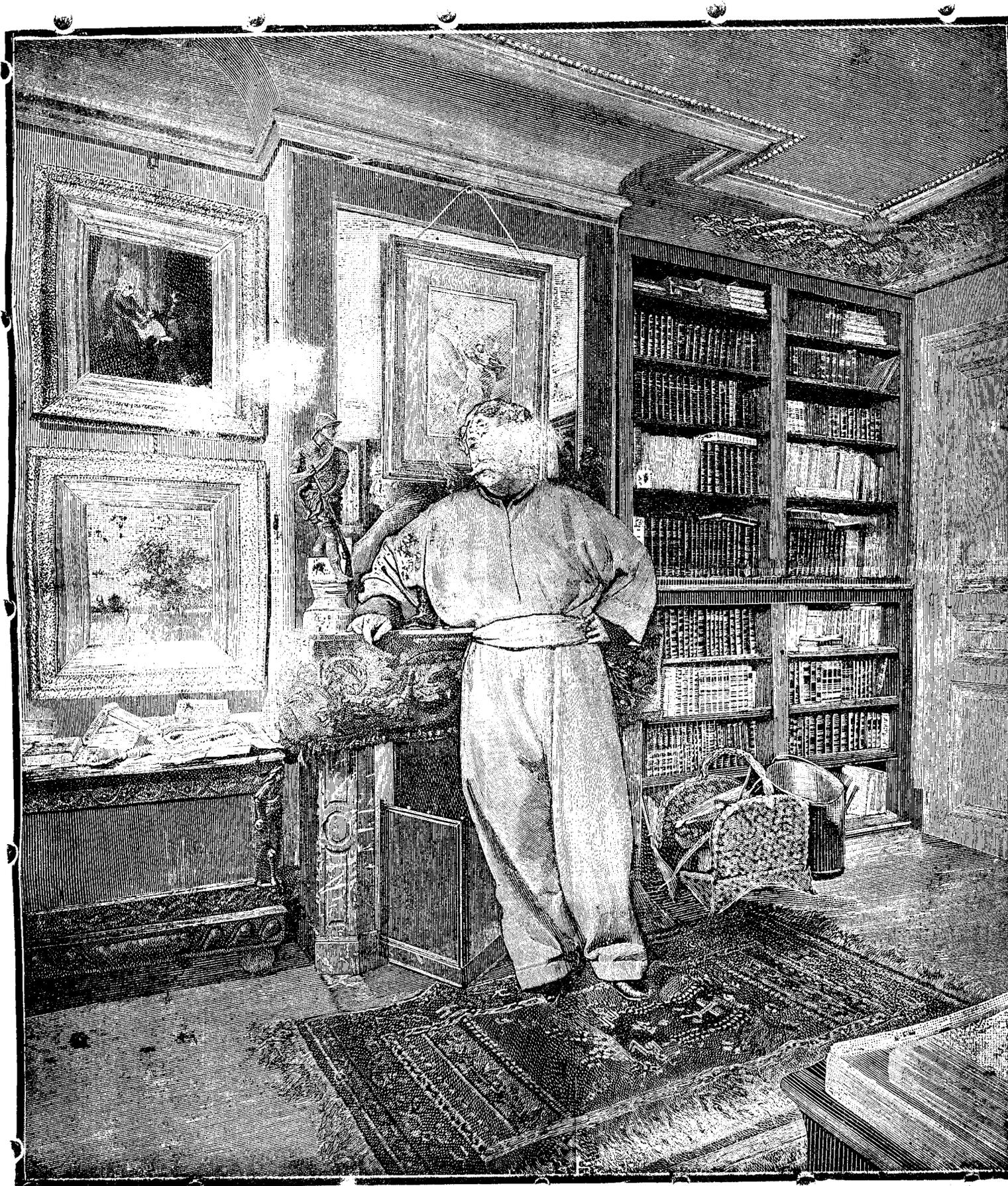
Somnu-mi-i ochișilor,
Dar mare sprincenelor;
Ochi scapă să se culce,
Sprincenele tot s'ar duce.

Uritu din ce se face,
Din omuț care nu-mi place;
Uritu din ce-i făcut,
Din omuțul cel tăcut.

Doru și țera străină,
Face-ț-a fața bérână
Și pèru caer de lână.

Pe cósta la Șugatag,
Nici îi ierbă și nici mac,
Nici e om să-ți fie drag.

Uritu și traiul reu
Duce-te-or la fágădeu;
Da dorul și traiul bun
Intórce-te-or de pe drum.

ALESANDRU DUMAS ACASA

Juvaerul Reginei.

Comedie într'un act, de Al. Dumas fiul,

(Incheiere.)

Filip. Dar la instrucțiunea publică ?*Luisa.* Un om înțelept, — pe marchisul Sandoral.*Filip.* A ! curios ! un poet care urmărește preutindenea femeile ; care nu știe decât să adreseze sonete galante până și la servitorele marchiselor !*Luisa.* Atunci îți place mai mult ghebosul care-l ai acum, și a cărui creeri pare că s'au strămutat cu totul în spinarea lui !*Filip.* Ești încântătoare . . . Dar în sfârșit, avem doi ministri . . . La marină inse, — pe cine numim ?*Luisa.* Un cavaler foarte cum se cade, — ducele d'Olivarez.*Filip.* Sermanul ! — dar el se imbolnăvește de reul-mărei chiar când umblă cu luntrea pe Mauca-narez ! — Cu toate astea, — ție înainte, căci poți că, până la sfârșit, printre toți amicii dtale voi găsi și un om ! — La afacerile străine, în sfârșit cine ar pute merită . . .*Luisa.* Conte de Melgar, nu-i destul om ? !*Filip.* Ba-i încă prea . . . prea mult . . . scumpa mea copilă !*Luisa.* Ce înțelegi dta, prin : prea mult ?*Filip.* Conte de Melgar este cel ce conspiră !*Luisa.* El ? să conspiră el ! Melgar ? O ! aș pune rêmășag pe tot ce voești, că ai fost înșelat.*Filip.* Pui rêmășag ? Cât ?*Luisa.* Pe tot ce vei voi, decă-mi vei da o dovadă că dl de Melgar conspiră contra dtale.*Filip.* Țin rêmășagul ; acum, să stabilim clauzele.*Luisa.* Bine ; pe ce voești ?*Filip.* Pe ce poți paria un bărbat, amoresat de o femeie neincetat rebelă, atunci când se află singur cu dânsa, închiși, spre a vorbi de amor ? . . .*Luisa.* Lucruf nu-i prea lămurit. Eu pun rêmășag cu dta . . .*Filip.* Că vei preface în amant pe cele ce acum nu e decât soț ?*Luisa.* Dar în schimb dta, ce pui ?*Filip.* Tot ce-ți va plăce să-mi dai, scump ânger.*Luisa.* Totul, fără nici o restricțiune ?*Filip.* Tot ce vei voi !*Luisa.* Și-mi vei numi ministrii ce ți-am propus ?*Filip.* O ! o !*Luisa.* Gum ție ?*Filip.* Da !*Luisa.* Nu faci nici o rezervă ?*Filip.* Nici una !*Luisa.* Sermane rege !*Filip.* Ce ai ?*Luisa.* Causa ți-i perdată !*Filip.* Ești sigură ?*Luisa.* Prea sigură . . . căci eu știu . . .*Filip.* Ce ?*Luisa.* Că Melgar acum este prea departe și nu poți fi astfel în stare să conspirăze.*Filip.* Ce copilărie ! Dar tocmai, este un mare avantaj pentru conspiratori să fie cât mai departe atât de țară cât și de regele în contra căruia conspiră ; căci, în cas de nereușită, el se află cel puțin departe de pedepșa legilor. Și apoi prin mijlocul acesta se adorme mai cu ușurință ori ce supra-veghere.*Luisa.* Dar sora lui Melgar, care este amica mea . . .*Filip.* Tocmai sora lui, află dela dta, tot ceea ce

are nevoie să afle, și dă de știre lui Melgar numai decât . . . în depărtarea în care el se află.

Luisa. Și bănușei dna de Luys, care me adoră și me iubesc, ar pute ea să useze de niște altfel de mijloce ?*Filip.* Bănușesc în așa chip, încât, cu acest milion, ce-mi servește ca să distrug conspirațiunea, — va trebui să plătesc mâni poliția mea secretă, care în acest moment vegheză, și care poate că arestează acum pe un curier ce trebuie să aducă în astă noapte un prezent de cel mai mare preț surorii lui Melgar ; Melgar în ultima sa scrisoare, a anunțat această trimitere importantă. Un bun conspirator, draga mea, nu trimite scrisori nici-odată ; el nu desvleșce pe hârtie proectele nici căile ce va apuca ! El trimite un juvaer, cărți, o cutiără . . . Poliția le surprinde, — și când ea e destul de ghibace, vine la rege pe un drum tainic, aducând în timpul nopții și lucru și secretul. — În ora de față poliția mea pândesc pe drum, și, eu, aștept aici . . .*Luisa.* Ce aștepti ?*Filip.* Ascultă ! . . . N'ai auzit tu un vuet pe scară ? Indoiesc rêmășagul . . . ministrii și colietul.*Luisa.* Cineva bate ?*Filip.* Cine-i ?*O voce (în afară.)* Sire, curierul din Germania a fost arestat pe câmp . . .*Filip.* Eră singur ?*O voce.* Da, singur.*Filip.* Și ce ducea cu dânsul ?*Vocea.* Alt nimic decât o mică cutte ascunsă într'o lădiță. (Regele deschide ușa și vîră mâna în afară . . . Ia cutia și renchide ușa.)*Filip.* (Deschidend cutia.) Un joc de domino !*Luisa.* A ! atunci mi se pare c'am câștigat.*Filip.* Și acest mic bilet pe hârtie rosă.*Luisa.* A ! Am pierdut !*Filip.* (Cetind) » Scumpa mea soră, îți trimet jocul de domino ce mi l'ai cerut. L'am comandat într'adins pentru dta. A trebuit cam mult timp ca să-l gătescă, — dar fără răbdare nimic nu se poate face. Ți recomand să observi bine increstăturile cutiei. Jocă, și noroc bun !Fratele teu, *Melgar.* *

Increstăturile cutiei ! într'adevăr ! . . . lucrul acesta e vrednic de amirat ! Dar negreșit că cutia trebuie să ascundă ceva în ea . . .

Luisa. E făcută tot de lemn de trandafir, ca și cutiōra dtale !*Filip.* Inzădar caut, — căci e deșertă, — după cum se vede . . .*Luisa.* Uite și niște animale sculptate în aur masiv !*Filip.* Ia-n spune-mi, Luiso : — ce gândești tu de acest prezent ?*Luisa.* Gândesc că contele, de astădată, a făcut surorii sale un prezent, cum de multe ori un rege refușă să facă soției sale.*Filip.* Dar eu nu-ți cer o nouă imputare . . .*Luisa.* Eu nu pot să-ți răspund alta, decât că sînt foarte ostenită, că am câștigat un rêmășag pentru care nu aveam nici o speranță, și că de-acum am onōrea să-ți ție bună sēra !*Filip.* Luiso !*Luisa.* Ce-i ?*Filip.* Și nu vrei să mi dai o revanșă ?*Luisa.* Cum ? . . .*Filip.* La domino.*Luisa.* A ! și cum acuma ?*Filip.* Dintr'un singur joc . . . asta nu va dură

Luisa Decă ții numai decât . . .

Filip. O da!

Luisa. Bine. — Și să mai ȳci că nu sânt bună!

Filip Numai când iertă cineva își pôte arată totă bunătatea.

Luisa. Frumósă e acéstă acsiomă in gura unui rege. (El îi sãrută mâna.) Așã dar, me iubești cu adevêrat?

Filip. Ah!

Luisa. (Punându-se la joc.) Câte pietre sã iau?

Filip. Șapte.

Luisa. Șapte; fãrã cumpêrare.

Filip. Și cine are dublu-șese incepe.

Luisa. Cu atãt mai bine; tocmai eu îl am.

Filip. Bãnuesc ceva.

Luisa. Ce?

Filip. Cã cutia trebuie sã se desfacã.

Luisa. O regele meu! va sã ȳcã mai mult de-cãt mine, te ocupã cutia acéstã!

Filip (Jucãnd repede.) Șese cu patru.

Luisa. Patru și alb.

Filip. Alb și cinci.

Luisa. A! ai sã me bați! — nu am, — jocã inainte.

Filip. Cinci și doi.

Luisa. Dublu doi.

Filip. Bun! — Mi se pare cã n'am nici unul de doi. — Chiar nu!

Luisa. Atunci, doi și trei . . .

Filip. Dublu de trei.

Luisa. Trei și șese . . . șese pestot locul. Mi se pare cã nu ții de loc indemãnã, sire . . . Așã-i cã nu mai ai nici unul de șese?

Filip. Da, nici unul!

Luisa. Nu poți jucã nici la ue capêt!

Filip. Vai! nu!

Luisa. Ia sãma bine . . . Șese și alb!

Filip. Dublu alb.

Luisa. Acum eu nu mai am nici un alb.

Filip. A! jocul dtale se cam incurcã; nu mai ai decãt o piêtrã.

Luisa. Da, numai una.

Filip. O! o! Atunci dar alb cu trei.

Luisa. Alb cu una, domino! A! ai perdut! și sânt cã se pôte de veselã.

Filip. Ai o inimã fôrte puțin generósã, — norocósã ce ești!

Luisa. Cãnd nu riști decãt un lucru așã de mic, cel care câștigã pôte rîde din totã inima! Și de ôre ce am câștigat de doue ori, trebuie sã indoiesc și veselia mea! Nôpte bunã, monseniore! . . . Ah! ce voiam sã ți spun? . . . Aha! — Dovedeșce-mi pãnã mâni cã Melgar te tradetzã, și vei câștigã . . . Me duc sã me pun in pat, reamintindu-ți, fãrã ca privirea dtale sã me inspãmãnte, — cã o datorie de foc, se plãteșce a doua ȳi. Somn bun, sire; eu, me duc sã me rog lui Dȳeu sã te facã un mai bun jucãtor . . . sãu ceva mai norocos!

Scena V.

Filip, singur, (privind domino); apoi *Luisa*, inafarã.

Filip. Ea a câștigat intr'adevêr! Ce sã fac acum!? — Cel mai bun lucru este sã me pun sã rîd și eu! . . . Am jucat, am perdut, — nu mi mai re-mãne decãt sã plãteșce; dar voi schimbã prinsórea, și iatã totul! Colietul va inlocui prea bine pe domnii miniștri. Ah! trãdãtore de cutie! (O aruncã jos. — Ea se stricã.) E! e! ce vêd! O hãrtie jos! (Cetind.) »Totul este gata, scumpa mea sorã: Prusia, Germania și Italia sânt gata a se uní in contra Franței și a Spaniei. Filip al V-lea este un copil, pe care noi

nu-l putem lãsã pe tron. Urmézã a sfãtúi pe tinêrã reginã sã facã cheltueli mari pe juvaeruri și alte lucsurí . . . fã-o sã se ocupe de baluri și de petreceri; fã-i sã fie displãcuți poporului atãt unul cãt și altul, — și astfel noi vom reuși. A treia ȳi dupã ce vei primí acéstã scrisóre eu voi sosi, incognito la Marid, și vom lucrã impreunã. Noroc bun! — De minune! am pus mâna pe complot. (Merge de bate la ușã.) Luiso, revino aici, te-ai culcat prea de vreme! Luiso! scumpa mea amicã! deschide-mi ușã!

Luisa. (Dupã ușe.) Dar ce ai?

Filip. Deschide-mí!

Luisa. Gluma dtale n'are șic. Ori pôte cã vrei deja sã-ni plãtești ceea ce-mí datorești?

Filip. Nu, dragã! a fost o micã eróre la mijloc, și dta ai perdut! Deschide-mí . . .

Luisa. Am perdut! și prin ce probezi?

Filip. Prin astã scrisóre, pe care am gãsít-o, in cutia de domino; — e scrisã de trãdãtorul de Melgar, amicul dtale. Dar, are sã mi-o plãteșcã el asta! Peste trei ȳile, capul are sã-i fie atêrnat de cel mai inalt copac din Madrid!

Luisa. Dar aratã-mí scrisórea!

Filip. Vino de o ie.

Luisa. Nu, sire, — dã-o printre ușe.

Filip. Cu alte cuvinte te temi de mine?

Luisa. Cam așã — ceva!

Filip. Dar, juri, cã dupã ce vei ceti-o mi-o vei inapoi, și apoi vei vení aici?

Luisa. Jur!

Filip. (Virînd scrisórea printre ușe.) Ține-o! (Dupã un moment) Ei bine?

Luisa. Intrãnd in camisol.) Da! acéstã scrisóre e scrisã chiar de mâna lui Melgar . . . Iatã-me, sire.

Scena VI.

Filip, *Luisa*.

Luisa. Vin, cum me gãsesc.

Filip. Și asta face mare onóre probitãtei tale. Dealmintrelea, mica mea blondinã, cineva este tot-déuna fôrte bine gãtit cãnd vine sã-și plãteșcã o datorie! (O sãrutã)

Luisa. Sire, ce faci?

Filip. C-ea ce veđi; vin sã prostern încã-odatã amorul meu la piciórele tale; reamintindu-ți totodatã, fãrã ca sã te sparii, cã o datorie de joc se plãteșce pãnã 'n 24 de ore . . .

Luisa. (Trecênd brațul seu sub cel al lui Filip.) Cãnd cel ce perde n'are la el cu ce plãtí; dar eu am banii mei, și plãtesc imediat. Ș-apoi, auđi? . . . sunã unul dupã mieđul noptii . . .

Filip. Și . . . nebun e cel ce-și pierde un așã timp in alte grígi decãt cele ale amorului, — nu-i așã? ca dl Melgar, care conspirã in depãrtare, pentru ca sã fie spãnzurat indatã ce se va apropiã aici. Mare prost!

Luisa. Deci, ești fericit, scumpul meu soțior? . . .

Filip. Da, negreșit!

Luisa. Ei bine, — iertã pe dl Melgar. Cãnd îl vom avé in mãnã, de ce ne-am mai teme de el?

Filip. (Intrãnd cu Luisa in camera sa, dupã ce o imbrãțișezã.) Vom mai discutã noi asta mâni.

Cortina.

N. A. Bogdan.

Viêta omului se compunn din doue pãrți: La inceput, omori vreme; apoi vremea te omórá.

*

Viêta e o panoramã. Intri in ea cu curiositate și plec desamãgit.

Domnul doctor.

— Anecdota poporală. —

Ici căl' n vremile vechi lumea nu eră așa de stricată și iscusită și lécurile babelor vrăjitoare aveau mult mai mare trecere, și eră bine atunci. Te betegiai, te luai indată și hait la nana Dochia in ogradă și ea te punea pe vatră, te udă cu apă, te înfașură cu niște brecri descântate de 9 glóte, te mai ungea cu niște unsori, îți mai da niște sfaturi și povețe de care să te țini și veniai acasă sănătos ca peșcele. Dar acuma par că-i o vrajbă, me rog dvóstre, de când relele s'au incuibat și au prins, rădăcină țepănă între ómeni, de când in lume se nascociră atăția doctori cu barbe lungi și cu ochelari pe nas.

Pe la început, când doctorii ástia din porunca stăpânirii începură să cutreere și satele noastre și să deie lumii lécuri de însănătoșare, se întemplă ca intrunul din satele din apropiere se ivi ciuma și stérpiá ómeni pe oră pe cias de-ți eră Dómne gróză.

Ei! dar auđi și stăpânirea și țup intr'o bună de ți se pomenesc ómenii cu domnul doctor in sat. Plecă prin căși și cum umblă intr'o casă, află un covaci intins pe pat gata de a-ș da pelea popii.

Se pune doctorul colea, îl pipăe, îi caută limba, 'n gură, îl mai bruseșce de i se părea bietului om c'o să-i iésă sufletul. apoi i prescrie lécuri și la sférșit spune casnicilor călec pentru sufletul bietului covaci nu este, dar totuș întăreșce că câte clipite va mai avé bucate acre (năcreluri) să nu-i deie, căci câtva nădejde de scăpare ar mai fi.

Dar me rog, cum îi đisa, omul pătimaș, dela ce-l oprești tot acolo-i gându, așa și bietul covaci. El énsuș cunoscénd că pentru el scăpare nu-i și ca să nu móră cu dorul curechiului², chemă pe amărta-i de muieră la pat și-i đise :

— Saito dragă! vėd că sférșitul meu e aprópe și peste puțin sufletu-mi o să rătăcescă pe lumea albă; tu știi bine cât de cu drag máncașem eu până eram sănătos curechiul, acuma cum îmi spuse și dl doctor și așa n'oi să fac mult umbră pământului, mi-ai ușurá sufletul și ț-ai face o pomană mare, decă mi-ai aduce câtă curechi, ca mórtea să nu-mi fie cu dor și pe cealaltă lume să me duc liniștit.

Bieta muieră aci i-ar da, aci nu i-ar da, in urmă totuș se gândi că i păcat și să nu móră cu dor, idă. Și mánca bietul covaci cu atăta poftă de uitându-te la el ț-ar vėrsá gura apă și să-i iai blidul din mână.

Ei! dar că să veđi minunea! covaciul după ce mánca, pe oră pe cias începú să prindă putere, acui mai bine, ma p'apoi mai bine, destul, că puținé đile trecură și covaciul se sculă sănătos ca peșcele.

Și mai veni și domnul doctor prin sat se oi să plece să mai cerceteze bolnavii și cum umblă dela ușă la ușă, ca să ve spun dvóstre, eră spuză de betegi că dor nu deafeei lú in sat ciuma, se întelni cu covaciul. Și să fiți vėđut Dómne cum inholbă domnul doctor din ochi când îl vėđu, pe care dumniaului îl credea de mult sub ierbă verde și o să-l întrebe că ce-i, și cum i este că din el a priceput și s'a făcut sănătos.

— Să me ierți cu plecaciune, domnule doctor —

¹ In Banat se întrebuințază acésta in popor, in loc de >se đice că.<

² In părțile banalice și mai ales in giurul Oraviței se face deosebire între varză (varză dulce) și curechiu (va rză acră)

đise covaciul — că tocmai dela ce dta me opríși și-mi điseși ca să nu mánca, tocmai din aia ca prin minunea lui Dumneđu me veđ acum pe ici; cerui dela necájita-mi de muieră curechiu și máncađ sim-țiam că capėt puteri și acum mulțam Tatálui mi-i bine.

Domnul doctor vėđénd că barba-i mai lungă ca mintea, mai schimbă niște vorbe cu covaciul și aci-l vėđuș aci nu-l mai vėđuș, bagsémă se rușinase el singur de spuzenie de ințelepciune ce o avea in glavă.

Ei! dar slujba-i slujbă și rėndul trebuie să-l țini și să nu potienești. Află adecă domnul doctor printre betegi și pe un biet de >schneiderel<¹ intins pe pat gata de ai eși sufletul. Și fiind că el pe drum ințele-nise covaciul care-i spuse din ce se lecuí, íș đise: >din asta este bine să trag folos și să-o pun bine după ureche de și îi căștigată cam- cu rușine, dar trecă ducă-se, a trecut griva dealul trece și colnicu. Și me rog dvóstre, spune casnicilor >schneiderului< să-i deie curechi cât póte mánca căci cât ai bate in palmă se scólă și plecă.

Dar đice bânățenul: când dai de reu dela tot țințarul aștepti ajutor. Așa și bieții ómeni fără multă zăbavă alergă bieta muieră la vecini că bagsémă nu avea, ca toți >schneiderii< numai acul de iei, și-i aduce omului curechiu iar schneiderul vřnd nevrėnd inghite cam cu noduri până ce mánacă tot.

Și să veđi Dómne, nu mult după ce mánca, dar incede amărítu a se văerá, dar incede a geme și cine móre? bietul schneider móre. Și mort par că n'a mai fost pe lume.

Peste câteva đile dl doctor vini iar in sat și in trecăt se abate și pe la schneider cređénd și făcėndu-și feluri de feluri de inchipuiri că schneiderul drept recunoșcință i se va proșterne până la pământ și i va mulțămi, iar el mândru de a sa invėțatură și sfat să se póta fálí. Dar mare i fu mirarea când bieta muieră remasă cu 5 copii sáraci îl intimpină 'n ușă cu ochii plini de lacrimi spuindu-i că iubitul ei soț nu din alta, ci tocmai din doctoria lui a murit.

— Ce fel — đise doctorul plin de spaimă și mirare — a murit?? și pentru ca să se póta scăpá de blastamele muierii, căci să ve spun nu i le prea cosá cu mėtásă — i đise:

— Ei! asta dragă-imi pare fórté reu!! așádară numai acuma vėd că curechiul este numai pentru covaci și nu și pentru schneideri, și plin de rușine o călcănă ca o mătă ploiată prin sat, iar noi ca de drum să-i đicem:

Barbă lungă până 'n burță
Și mintea ca códa scurtă.

Aurel Iana.

Academia Română.

Concursuri pentru premii.

După decisiunile luate de Academia Română in sesiunile de până la anul 1891, concursurile propuse de Academie sânt cele următóre :

I. >Premiul Năsturel-Herescu<, din seria B, de 4.000 lei, se va decerne, in sesiunea generală din anul 1892, unei cărți scrise in limba română cu conținut de ori-ce natură, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 decembre 1891.

II. >Premiul Statului Lăcar<, de 5.000 lei se va decerne, in sesiunea generală din anul 1892, unei

¹ Croitorii.

cărți scrise în limba română, cu conținut științific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie 1890 până la 31 decembrie 1891, séu celei mai importante invențiuni științifice făcute dela 1 ianuarie 1890 până la 31 decembrie 1891.

NB. Concurenții la aceste premii vor binevoi a trimite la cancelaria Academiei Române (în București — Calea Victoriei nr. 135) operele lor, cari vor fi în condițiunile de timp aci însemnate, în câte 12 exemplare, până la 31 decembrie 1891.

III. »Marele Premiu Năsturel-Herescu«, din seria B, în sumă de 12.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie 1889 până la 31 decembrie 1892.

NB. În privința premiilor Năsturel-Herescu se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul reposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu.

»B. Premii pentru opere publicate.

»In tot anul Societatea Academică Română va »avé a premiă, din veniturile fondului Năsturel, o »carte tipărită originală, în limba română, care se »va socoti de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului, înse aceste premii vor fi de doué specii:

»1. În trei ani consecutivi, d'a rândul, se va decerne câte un premiu de patru mii lei noi, nr. 4.000 »L. n. minimum, la cea mai bună carte apărută în »cursul anului expirat.

»2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fies de lei 12.000, carele se va numi »Marele »Premiu Năsturel«, operei care va fi judecată ca »publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul »celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va »puté decerne unei lucrări, care va fi obținut deja »unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'ensul »valórea premiului precedent.

»Operile, ce se vor recompensă cu această a două »serie de premii, vor tractă cu preferință despre materiile următoare :

»a) Scrieri serióse de istorie și de științele »cesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de »istoria țerilor române ;

»b) Scrieri de religiunea ortodocsă, de morală »practică și de filosofie ;

»c) Scrieri de științe politice și economice »socială ;

»d) Tractate originale despre științele esacte ;

»e) Scrieri enciclopedice, precum dicționare de »istorie și geografie, în cari să între și istoria și »geografia României ; dicționare generale séu parțiale de »științe esacte, de arte și meserii, de administrațiune »și jurisprudență, și alte asemeni lucrări utile și bine »intocmite ;

»f) Cărți didactice de o valóre însemnată ca »metod și ca cuprins ;

»g) Dicționare limbistice în limba românească, »mai ales pentru limbile antice și orientale, adică »limba latină, elenă, sancrită, ebraică, arabă, turcă, »slavonă veche și altele ;

»h) Publicațiuni și lucrări artistice de o valóre »seriósă, adică relative la artele plastice, arhitectura, »sculptura, pictura, gravura și chiar opere musicale »serióse, pe cari aceste tóte Societatea Academică »Română le va poté apretia atunci, când își va »tinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de »bele-arte ;

»i) Scrieri de pură literatură română, în prosă »și în versuri, precum poeme, drame și comedii seri-

»óse, — mai ales subiecte naționale, — și ori-ce alté »opere de înaltă literatură. Acestora mai cu sémă aş »dori să se acorde »Marele Premiu Năsturel«, când »vor fi judecate ca avënd un merit cu totul superior, »spre a se da astfel o incurajare mai puternică des- »voltării literaturii naționale.«

La acestea se mai adaogă următoarele dispozițiuni luate de Societatea Academică.

1. La concursurile acestor premii se pot prezentă și opuri preinnoite în noué edițiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în vieță.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducțiunile din limbi străine sânt escluse dela concurs ; se va face înse escepciune pentru acele traducțiuni de pe opuri străine clasice, cari :

a) séu prin dificultățile învise ale unei perfecte reproduceri în versuri românești, vor constitui adevérate opuri literare ale limbei române ;

b) séu prin aneacsarea de elucidări și de note științifice, cu totul proprii traducătorului, își vor fi însușit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărțile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale séu cele tipărite din inițiativa și cu spesele ei nu pot intră la concurs pentru premiile Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B, se pot acordă nu numai unor opuri complete, ci și părții unui op tipărit în cursul anului, cu condițiune înse ca această parte să fie de valórea și de întinderea unui volum și nu de ale unei simple fascióre, (minimum 400 pag. format în 8° garmond).

5. Premiarea unei părții a unui op la un concurs anual nu împiedică premiarea unei alte părți a aceluiaș op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime și pseodonime vor poté fi admise la concursul cărților tipărite, iar autorii lor, spre a primi premiile acordate, vor trebui să justifice proprietatea lor.

IV. »Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățământului public«, în sumă de lei 1.500, se va decerne, în sesiunea generală din 1892, celei mai bune cărți didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1 ianuarie 1890 până la 31 decembrie 1891.

Terminul estrem al depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este 31 decembrie 1891.

V. »Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1892, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect :

»Nașcerea și înmormântarea la Români. Datine și credințe.«

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 decembrie 1891.

VI. »Premiul Statului Eliade-Rădulescu«, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893 unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 ianuarie 1891 până la 31 decembrie 1892.

VII. »Premiul Statului Lazăr«, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect :

»Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice.«

Manuscrisul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tipar în 8° garmond.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 decembrie 1892.

VIII. »Premiul G. San-Marin«, in sumă de 1.500 lei, se va decerne, in sesiunea generală din anul 1893, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului obiect :

»Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient cât și la Occident, începând cu secolul al XVI-lea până la anul 1860.«

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 decembrie 1892.

IX. »Premiul Neuschotz«, de 1.500 lei, se va decerne, in sesiunea generală din 1893, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect :

»Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până in 1875.«

Terminul estrem al prezentării manuscriselor la concurs va fi 31 decembrie 1892.

X. »Premiul Statului Eliade-Rădulescu«, de 5.000 lei, se va decerne, in sesiunea generală din anul 1894, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect :

»Studiu asupra basmelor române in comparațiune cu legendele antice clasice și in legătură cu ale popoarelor invecinate și ale tuturor popoarelor romanice.«

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi 31 decembrie 1893.

XI. »Premiul D. Hagi-Vasile«, de 5.000 lei, se va decerne in sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise in limba română și publicată in timpul dela 1 ianuarie 1888 până la 31 decembrie 1893, al cărei cuprins va fi :

»Istoria comerțului la români, séu starea actuală a comerțului in România, séu studii asupra legislațiunii comerciale in statul român, séu ori ce alte subiecte privitoare la comerțul român.«

Terminul prezentării cărților (in 6 exemplare) pentru concurs va fi până la 31 decembrie 1893.

XII. »Premiul Alesandru Bodescu«, de 1.500 lei, se va decerne, in sesiunea generală din anul 1894, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect :

»Istoria teatrului in România.«

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 decembrie 1893.

XIII. »Premiul Statului Lazăr«, de 5.000 lei, se va decerne, in sesiunea generală din anul 1895, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect :

»Igienă țeranului român. Locuința, încălzimintea și imbrăcămintea. Alimentațiunea in diferite regiuni ale țerei și in diferite timpuri ale anului.«

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 decembrie 1894.

XIV. »Premiul Alesandru Ioan Cuza«, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului, se va decerne, in sesiunea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect :

»Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.«

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi 30 novembre 1895.

XV. »Premiul Alesandru Ioan Cuza«, de 6.000 lei, se va decerne, in sesiunea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise in limba română asupra următorului subiect :

»Psihologia și metafisica poporului român după literatura populară.«

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi 31 decembrie 1895.

NB. Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile

premiilor de sub nr.ii V, VII, VIII, IX, X, XII, XIII, XIV și XV se vor prezentă anonime, purtând o de-
visă, care va fi reproducă pe un plic sigilat, conținând numele concurentului.

Academia își rezervă dreptul de a tipări in publicațiunile sale lucrările ce se vor premia.

Premiile se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

I

Statua lui Mihai Vitezul in București.

(In fruntea foii.)

Am reproduc nu de mult una din statuetele dela București. Acuma prezentăm cetitorilor alta, statua lui Mihai Vitezul, care se află asemenea inaintea palatului universității.

Statua equestră a lui Mihai Vitezul stă intre a lui Eliade și a lui Lazar, este de bronz, și representă pe eroul ținând in mână crucea, simbolul creștinătății.

Jos la pedestalul statuei sunt câte două tunuri luate dela turci la Plevna.

Săptămânile trecute s'a scris prin diare, că statua acésta se va mută d'acolo la Mihaiu vodă, unde va avé un loc mai potrivit.

II

Alesandru Dumas acasă.

— Veți ilustrațiunea pe pagina 353. —

Alesandru Dumas ocupă loc de frunte printre scriitorii francezi moderni. Moștenind talentul părintelui seu, având o fantăsie strălucită, a mai mărit nimbul numelui. Când el scrie o piesă, este un eveniment literar și totă diaristica se ocupă de noua lui lucrare.

Ilustrațiunea din nr. acesta infățosează pe marele scriitor in odaia sa de lucru, intre cărțile sale, unde mai bucuroș petrece.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Șolri biserieșol și șolare. *Di I. V. Rusu*, protopop in Sibiu, a dăruit fondului școlar tractual suma de 500 fl. — *Dna Elena Radulovici* a imbrăcat de nou pe spesele sale, care s'au urcat la 150 fl., baldachinul bisericeii române din Biserica albă. — *Consistoriul arhidieceșol din Sibiu* publică concurs pentru 16 stipendii, (8 din fundațiunea Moga, 8 din fundațiunea Francisc-Iosefină) pentru elevii din despărțământul pedagogic al seminariului acelei arhidieceșe, tôte câte de 60 fl. Terminul concursului e 15/27 august. — *La Ciacova*, comitatul Timiș, s'a deschis concurs pentru implinirea postului de învățător, cu plata de 500 fl., 50 fl. pentru lemne, 20 fl. ca notar al comitetului școlar etc. Terminul concursului e 2/14 august. — *Di Mihail Cinea*, fostul administrator al oficiului protopopesic de Mădăras in Sătmar, s'a numit protopop al aceleia district. — *Di Marcu A. Tabăcar*, absolvent de drept, a fost promovat la universitatea din Cernăuți la gradul de dr. in științele juridice. — *Di Iuliu Vinț*, protopretor in Dragomireșci, comitatul Maramureș, a dăruit 100 fl. pentru inzeștrarea internă a bisericeii române din Sighetul Marmăției. — *Catedrăla din Bucureșci* nu se va clădi pe locul dinaintea universității, căci acela e prea mic și ar fi nevoie de espropieri costisitoare.

Arhidieceșol Sibiu. Consistoriul plenar in ședința sa din urmă a ales de fiscal consistorial definitiv

pe dl avocat Ioan de Preda; iar medic seminarial s'a ales dr. Ilie Beu.

Seminariul tinerimii din Blaș. Direcțiunea seminarului tinerimii române gr. cat. dela gimnasiul din Blaș aduce la cunoștința on. public, care voește in anul școlastic venitor 1891/92 a-și crește fiii in seminarul numit, că terminul concursului de primire este 15 august st. n., până la care și toți părinții doritori, ca fiii lor să fie primiți in acel seminariu pe anul școlastic viitor, vor ave a-și trimite concursul adresate Escelenției Sale presfințitului mitropolit in Blaș de unde apoi in timpul cel mai scurt li se vor espedă rezoluțiunile. La concursul celor ce nu au mai fost in seminariu este de a se alătură și testimonii despre clasa absolvată in anul școlastic expirat. Condițiunile primirii sunt următoarele: 1, Pentru un tinăr vor fi de a se plăti câte 10 fl. pe lună și așa pe un an școlastic 100 fl. Plătirea are să se întempe cu totă punctualitatea in doue séu in patru rate anticipande, ceea ce părinților li se aduce aminte cu totă serioșitatea, căci altmintrelea direcțiunea in decursul anului va fi silită a demite pe elevii, ai căror părinți, tutori séu ingrigratori nu au solvit rata la timpul seu. 2, Pentru fiecare tinăr la inceputul anului este de a se solvi o tacsă de inscriere de 4 fl.

Reuniunea femellor române din Brașov a in-ființat, după cum se știe, un internat cu scop de a instrui fetețe din clasa de mijloc a societății româneșci in menagiul casei, precum și in diferite lucruri de mână, ce cad in sfera unei bune economie. Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă numai ca să pôtă primi fetețe cu o tacsă cât se pôte de scăută. In acest internat se învêta: a) A pregăti tot felul de mâncări; b) A spēlă și a călcă tot felul de albituri; c) A croi și a cōse cu mașina tot felul de albituri și vestiminte; d) A cultivă legumi și e) Reguli igienice. Pentru completarea cunoșcințelor câștigate in școlă, s'a introdus și un curs din religia, limba română, maghiară, germană și din aritmetică. In acest internat se primesc fetețe române, cari vor fi absolvat cel puțin trei clase primare și vor fi implinit cel puțin doispredece ani. Tacsă pentru întreținere și instrucțiune este 12 fl. pe lună, plătită anticipativ. Fetețe orfane și sârăce pot fi primite gratuit in internat.

Școlile din Blaș. Din »programa« gimnasiului superior, a preparandiei, normei și școlii populare de fetețe din Blaș, pe anul școlar trecut, compusă de dl director A. Micu, scōtem următoarele date. La gimnasiu au fost 18 profesori, numerul studenților 360, din cari 353 români și anume 324 gr. c. și 29 gr. or. La institutul preparandial 6 profesori, numerul elevilor 65. La școlă primară 4 profesori, 182 elevi. La școlă de fetețe 8 profesori și profesore, 59 eleve. Anul școlar se incepe la 1 septembrie n.

CE E NOU?

Hymen. Dl *Alexandru Dragoș* și dna *Fani Lemeni n. Tahmingi* s'au cununat la 31 iulie in Iclodulmare. — Dl dr. *Em. M. Elefterescu*, medic in Bucureșci, s'a logodit cu dșora *Eva Dumitrescu* in Homorod.

Șoiri personale. *Maj. Sa monarcul* va visita in luna viitoare esposițiunea bănățenă din Timișora, unde se și fac pregătiri mari pentru primire. — *Maj. Sa împărătesa-regina Elisabeta* e așteptată la Corfu, unde ș-a clădit un castel, pe la sfârșitul lui august séu pe la inceputul lui septembrie. — *Moștenitorul tronului român* indată după întorcerea sa in țeră se va instală in Iași; prințul va ave și o casă civilă și militară,

pentru care regele i va da din caseța sa particulară suma de 250,000 franci pe an. — *Majorul Cōnda*, atașul militar al României la Paris, a fost numit aghiotant al prințului Ferdinand și a primit ordinul de a se duce la Sigmaringen, pentru a insoți pe Ferdinand in călătoria ce va face prin Spania și Italia. — *Dl dr. Adrian Nistor*, notar la tribunalul din Zombor, a fost numit subjude la judecătoria cercuală din Bichș-Ciaba. — *Dl dr. Ioan Popescu* ș-a deschis cancelaria advocațională in Reghinul-Sășesc. — *Dl Teofil Gramatovici*, absolvent de drept la universitatea din Cernăuți, a fost numit practicant de concept la administrația politică.

Asociațiunea transilvană. *Despărțemântul Blaș* ș-a ținut adunarea sa generală in 1 august la Blaș in »Hotelul Univers.« — *Despărțemântul Turda* se va intruni in adunare generală la 8 august n. in Turda. — *Despărțemântul Deva* ș-a ținut adunarea sa generală la Secarēm̄b in 19 iulie, cu mare succes; séra corul teologilor din Sibiu a dat concertul anunțat și de noi. — *Despărțemântul Bran* va ține adunarea sa generală in 8 august n. in edificiul comunal din Bran-Simon. — *Despărțemântul M. Ludoș* va ține adunarea sa generală la M. Ludoș in 10 august n. sub presiudiul dlui Nicolae Solomon, secretar dl G. Florian.

Reuniunea femellor române din Caransebeș, prin stăruința dōmnelor *Maria Roman* și *Ana Velovan*, a dăruit 90 fl. reuniunii invêțătoreșci din Bocșamontană, pentru fondul din care să se ridice un monument la mormântul binemeritatului director și organizator al școlilor naționale române din Bănat Constantin Diaconovici Loga.

Societatea dōmnelor române din Bucovina, avēnd in vedere, că scopul ei numai prin reuniuni filiale se va pute realiză, după cum ne spune »Gazeta Bucovinei«, a pregătit cele necesare pentru inființarea de filiale prin țeră. Spre acest scop s'au tipărit in multe esemplare statutele cu instrucțiunea pentru inființarea de filiale; aceste s'au împărțit acum între membrii societății din comunele româneșci. Este de dorit ca dōmnele române din totă Bucovina să imbrătoșeze cu căldură acesta întreprindere menită a ridică nivelul cultural al femeii române, căci femeia, ca temelia familiei, este unul din cei mai de frunte factori ai civilizațiunii și educațiunii naționale.

Petreceri de veră. *La Hățeg* se va arangia in 17 l. c., cu ocașiunea adunării generale a Asociațiunii transilvane, bal, in folosul fondului Asociațiunii. — *Maestrii cogiocari din Lugoș* au arangiat in ziua de St. Ilie, patronul lor, o petrecere cu joc in grădina otelului »Concordia.« — *La Cămpulung* in Bucovina se va arangia de cătră Societatea academică »Junimea« din Cernăuți serată cu dans la 10 august n.; președintele comitetului arangiator e dl *Dimitrie Maghiar* c. r. căpitan districtual; președintele societății stud. teol. *Petru Popescu*. — *La Gura-riului* reuniunea pompierilor a arangiat in dumineca trecută petrecere de veră in grădina dōmnei Arteni »la mōră.« — *Tinerimea academică din Zerneșci* a arangiat la 26 iulie petrecere de veră in sala edificiului școlar de acolo. — *La Reșinari* s'a ținut in 7/19 iulie petrecere de veră arangiată de tinerimea studiōsă de acolo.

Un nou institut de bani. In satul Grădiște s'a inființat o bancă populară cu numele »Ulpiana«, care la 1 ianuarie a și inceput a funcționa. Director e dl *Avel Pop Bociat*, membrii in direcțiune dnii *Stefan Țarină* și *I. Bociat*, comptabil dl *Nic. Trimbitoni*, cassar dl *Herman Simon*. Esemplul ar pute fi imitat și 'n alte comune.

Proces de presă. Dnii *Ion Ionaș*, referent școlar la consistoriul din Caransebeș, și *Patriciu Draga-*

lina, profesor la institutul preparandial de acolo au intentat proces de presă contra dlor Müller și Orehoja de acolo, pentru ofensa de onoare. Procesul s'a judecat de către tribunalul din Caransebeș care a condamnat pe Müller la pedepsă de 150 fl., pe Orehoja la 20 fl. Amândoi au apelat.

Mușcată de viperă. Din Bănat se scrie, că fiica unui proprietar român din Bania, Otilia Popescu, care peste 14 zile avea să se cunună, fu mușcată de o viperă tocmai în momentul, când voia să rupă o florie pentru logoditul seu. Pe când sosi medicul, logodita fu mortă.

Șoiri sourte. Prima manevră a flotei române se va începe la 15/27 l. c. sub comanda colonelului Murgescu; la manevrele aceste vor fi de față atașaii militari ai statelor străine. — *La congresul de geologie din Washington România va fi reprezentată de dnii Gr. Ștefanescu, Gr. Cobălcescu, membrii ai Academiei Române și de dl Ștefan Stihlean, profesor la facultatea de medicină din București.* — *Luptă cu 60 de ovrei* a avut autoritatea austriacă la Brodo, căci aceia voia să năvălescă peste granița din Rusia; 30 de evrei au fost arestați, iar restul a scăpat cu fuga în Galiția.

Neorolôge. *George Dogariu*, proprietar în Arad, a murit la 10/22 iulie în Constanța în etate de 66 ani, jelit de familie numerosă. — *N. Mateescu*, artist de trunte al Teatrului Național din București, în roluri comice, a încetat din viață. — *Gavril Popovici*, preot în Agriș, protopopiatul Almașului, a murit în etate de 80 ani.

OGLINDA LUMEI.

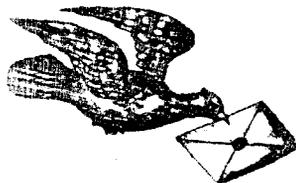
Cronică mică. *Regina României* sosind la Veneția, s'a instalat la villa Daniello piața St. Marcu, căci călătorind incognito n'a putut să primescă palatul regal care i s'a oferit de către regele Italiei; la frontiera regina a fost întâmpinată de un adjutant al regelui Humbert, care i-a urât bună venire. — *Impăratul și împărăteasa Germaniei* s'au întors din Anglia, unde au făcut vizită reginei Victoria și unde au fost primiți cu mare pompă; se țice, că în numele reginei prințul de Wales le va rentorceră visita. — *Regele Serbiei* a mers să facă vizită țarului; el a sosit în Rusia la 29 iulie n.; la granița guvernamentului Moscva a fost primit de marele duce Sergiu, aici a vizitat expoziția Asiei centrale. La 2 august va sosi în Peterhof, unde împăratul și mării duci îl vor primi la gară; zilele viitoare va vizita Petersburgul, fortăreța Kronstadt și impregiurimea. — *La Belfort* în Franța se construiește un velociped cu 28 de locuri, care va fi esperimentat ca mijloc de luptă la marile manevre ale corpului armatei de est. — *Evreii din Rusia* au semnat o mare protestare care se va adresa puterilor străine, cerându-le protecțiune cu armele. — *Generalul Komarof* a fost numit director al apărării țării în Polonia-rusescă; densus e un dușman neimpăcat al Germaniei. — *Baronul Hirsch* s'a hotărît să fuzioneze o societate engleză pe acții pentru înființarea unui stat evreesc; în societate vor fi reprezentate toate corporațiunile evreșci din lume.

Studentii din Roma au trimis prin președintele lor Roberto Alecsandri studenților universitari din București un răspuns foarte călduros la memorandumul acelora. »Causa voastră, atât de nobilă și justă, țice studenții italieni, e cauza comună a culturii gintei latine... Ve esprim deci, în numele tuturor camerașilor mei sincerele și cordialele noastre dorințe pentru

complectul succes al cauzei voștre, declarându-ne totdeuna gata a ve ajută precăt putem fi spre folosul nisuințelor voștre. Și despre acesta nu trebuie să ve indoiiți un singur moment, căci noi ve vom dovedi acesta în momentul când veți apelă la noi, mândri de increderea voastră. Și ve salut, o frați, în numele glorios al Romei, al cărui nume strălucit îl purtați voi în numele chiar al poporului vostru și care acuma cu puterea trecutului seu este divinitatea tutelară a gintei latine.»

Șoiri străine. *Ministeriul lucrărilor publice ale Italiei* primind câteva esemplare din memorandumul studenților universitari din București, directorul ministeriului profes. B. E. Maineri le-a trimis un răspuns măgulitor, mulțumind »comitetului studenților din București, atât de bine meritat de patria sa prin aceasta a lui publicațiune, precum și urările sale cele mai sincere pentru prosperitatea și mărirea României, prin sânge, tradițiune și istorie, soră cu Italia.« — *Di G. Ocașianu*, publicist din Ardeal, care a fost espulsat din România de guvernul lui Ion Brătianu, și care de atunci trăește la Paris, a ținut zilele trecute acolo o conferență literară în societatea etnografică asupra relațiunilor etnografice ale Austro-Ungariei. — *Poporațiunea Londrei*, după numerarea cea mai nouă, se urcă la 5,633.332 suflete, cam la atâtea câte are România; dar e mai poporată decât Portugalia, Svedia, Grecia, Sërbia, Bulgaria seu Norvegia. — *Poporațiunea Franciei*, după numerarea cea mai nouă, a ajuns la suma de 38,095.150 suflete. — *La Paris* se ține al doile congres pentru studiarea tuberculozei; doctorul italian Semola a fost ales președinte de onoare. — *Statua lui La Fontaine* s'a inaugurat la Passy, asistând totă lumea literară franceză; s'au rostit mai multe discursuri și s'a cetit o odă privitoare la marea fabulist, compusă de poetul Sully-Prudhomme. — *La Berlin* a început să se vorbească din nou despre transformarea Berlinului în port de mare, printr'un canal care să-l lege cu Hamburgul. — *La St. Mandé* în Franța s'a întâmpat o mare nenorocire pe calea ferată; mulți au murit.

Poșta redacțiunei.

Dnii N. A. Bogdan în Iasi.
Până 'n septembrie nu se pôte, căci adresatul atunci va sosi acasă.

Brosăuți. Se va triște mai târziu, căci acuma nu se pôte.

Botoșani. Ve mulțumim pentru cele promise; dar ve rugăm să îngrijiți mai bine scrisul, căci

în unele locuri nu putem ceti.

Strada 11 Iunie. În nr. viitor.

Vera. Iată o strofă; dora ț-a trece de dor și ditate:

Furnicele de lângă noi

Pornesc cu grabire

Se adună la mușinoi

Dorindu-ne fericire!

Călindarul sептēmănei.

Țiua sепт.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sorele
Dumin. 7 după Rusăli	Ev. dela Mateiu 9, gl. 6, a inv. 7		res. ap.
Duminecă 28	Ap. Proch. și Nican	9 Romanus	4 48 7 21
Luni 29	Mart. Calinic	10 Laurentiu	4 50 7 19
Marți 30	Ap. Sila și Silvan	11 Tiburtus	4 51 7 17
Mercuri 31	S. Eudochim	12 Clara	4 53 7 16
Joi 1	† Sc. s. cruci și S. Mac	13 Hippolit	4 54 7 14
Vineri 2	Ad. Mosc. St. Ștefan	14 Eusebi	4 55 7 13
Sămbătă 3	Par. Isachie	15 † Ad. Mariei	4 56 7 11

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULOAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang în Oradea-mare.